

Artikel:

Kommunal nytænkning om hjælp til psykisk sårbare

Hvordan hjælper kommuner bedst det stigende antal voksne, der beder om hjælp på grund af psykiske udfordringer, men ikke har brug for eller lyst til en udredning i systemet?

I Fredericia og Kolding er "Vejen til hverdagslivet" blevet en væsentlig del af kommunens tilbud, netop fordi det ikke føles sygeliggørende eller meget indgribende for borgeren. Den forebyggende indsats med frivillige kræver nytænkning både hos kommunens ledelse og i arbejdet i hverdagen.

Af journalist Flemming Mieth

Det er en bunden, men udfordrende opgave for kommuner at håndtere det stigende antal danskere med psykiske udfordringer. En tidlig forebyggende indsats kan hjælpe mange på ret køl, men det kræver, at kommunerne tænker ud af boksen, mener Lars Engelbrecht Schau, der er leder for Din Indgang, Stoppestedet og SKP i Fredericia Kommune:

"Vi kommuner tænker lidt gammeldags nogle gange. Der er jo åbenlyst et eller andet, der ikke fungerer i samfundet omkring psykisk sårbarhed. Der skal noget nyt til. 'Vejen til hverdagslivet' er et tilbud fra civilsamfundet, der er betydeligt mere organiseret og struktureret end mange andre tilbud. Det er klart, hvad man får, og det giver noget til en borgergruppe, der ikke nødvendigvis ønsker meget indgribende kommunale tilbud, men som gerne vil have støtte, der kan hjælpe dem til at mestre noget anderledes i deres liv. Derfor er det et rigtig godt tilbud," siger Lars Engelbrecht Schau.

Han fortsætter med at forklare, at det er afgørende for samarbejdet, at civilsamfundets tilbud får lov til at være selvstændigt fungerende forløb, samtidig med at begge parter gør en indsats for at forstå hinandens rammer.

"Det er megavigtigt at holde det lidt uden for den kommunale praksis, for nogle gange kan vi som kommune komme til at lægge vores egen administrative måde at se ting på ned over de frivilliges indsats. Men er det også vigtigt at have koordinationen. At man kender hinanden. Det er jo gensidigt med den her koordination. Jeg hjælper jo også dem med at forstå det kommunale sprog og vores intentioner," siger Lars Engelbrecht Schau.

Lars Engelbrecht Schau er leder for Din Indgang, Stoppestedet og SKP i Fredericia Kommune

Kommuner har brug for systematik i samarbejdet – borgerne for motivation

Linda Bjerg, der er afdelingsleder i Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i Kolding Kommune, peger på, at systematikken og fagligheden er nøglen til samarbejdet mellem de frivillige og kommunen:

”Vejen til hverdagslivet’ er et godt supplement, fordi det er manualbaseret, så vi som kommune ved, hvad vi får, og borgerne får det samme hver gang. Det giver en tryghed for både borgerne og kommunen.”

Hun fortæller, at en vigtig del af den tryghed kommer fra den faste koordinator fra ”Vejen til hverdagslivet”, der ofte besøger både medarbejdere og borgere i Lindas afdeling. Det er en væsentlig faktor for at komme over den første store hurdle: at motivere mennesker, der har det svært, til at sige ja til gruppetilbud:

”Vi oplever, at det giver så meget mening at deltage i en gruppe for vores borgere, men også, at det er en udfordring for sårbare mennesker at sige ja til det. Det er godt, at Peer-Partnerskabet er med til at løfte den opgave hos os. Det er lettere, når borgeren kan se, hvem det er, de skal være sammen med. Så kan vi sige, at vi har det her tilbud ’Vejen til hverdagslivet’, og det er hende her, der er tovholder, og du kan lige få en snak med hende,” forklarer Linda Bjerg.

Hvad er mindst indgribende for borgeren?

Med det voksende antal borgere med psykiske udfordringer er det ifølge Lars Engelbrecht Schau blevet ekstra vigtigt at kunne tilbyde et frivilligt tilbud, som ligger før, borgeren bliver ’en sag’.

Linda Bjerg er afdelingsleder i Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i Kolding Kommune

Linda Bjerg er enig og siger: *”Vi ser hver gang på, hvor det giver mening at starte indsatsen. Hvad kan være mindst indgribende for borgeren? Der er ’Vejen til hverdagslivet’ et af de steder, vi ofte starter.”*

Lars Engelbrecht Schau havde savnet muligheden for at kunne hjælpe borgerne, uden at de føler sig sygeliggjort:

”Jeg synes, de frivillige peers dækker et hul mellem regional behandling og kommunal indsats. Det er vigtigt at have tilbud, hvor du ikke bliver en kommunal sag, for det er der faktisk ikke mange borgere, der ønsker at blive. Jeg mener, at den ikkesygeliggørende måde at møde mennesker på er noget, vi skal have meget mere af. Her er der ikke en lang visitationsproces. Samtidig er der dokumentation for, at deltagerne får mere håb, optimisme og tro på, at de faktisk kan få det bedre. For mig er det bedste, når en borger igennem det her får skabt relationer og netværk og samtidig kan bidrage til at hjælpe andre. Det skaber noget fremdrift for dem. Det er jo hele recovery-tankegangen.”

”Jeg synes, de frivillige peers dækker et hul mellem regional behandling og kommunal indsats. Det er vigtigt at have tilbud, hvor du ikke bliver en kommunal sag, for det er der faktisk ikke mange borgere, der ønsker at blive.” Lars Engelbrecht Schau, Fredericia Kommune

Se de frivillige som ligeværdige partnere

Balancen mellem koordinering og uddelegering kræver en indsats hos sig selv og anderledes tænkning i kommunen, som ifølge Lars Engelbrecht Schau skal betragte de frivillige som ligeværdige partnere:

"Jeg tror, at frivillige nogle gange bliver opfattet som noget ekstra af kommuner og kommunale medarbejdere, men jeg ser dem som alle andre kommunale afdelinger. Så får jeg en oprigtig nysgerrighed på, hvad det er, deres tilbud kan, og hvordan jeg kan bidrage. I kommunale systemer behøver vi ikke være bange for, om der er arbejde til os. Tværtimod skal vi tænke, hvor fedt det er, at der nogen, der kan bidrage, så du kan bruge mere tid på nogle andre opgaver. Vi skal som kommuner se de frivillige som ligeværdige samarbejdspartnere," siger Lars Engelbrecht Schau

Det handler ikke om besparelser, men om effekt for pengene

Et videnskabeligt lodtrækningsforsøg har tidligere givet dokumentation for bedre recovery i "Vejen til hverdagslivet," der er båret af frivillige peers og samtidig er et relativt billigt tilbud. Selvom værdien for borgerne kommer først, spiller økonomien ifølge Linda Bjerg og Lars Engelbrecht Schau også en rolle. Men det er ikke besparelse, men effekt for pengene, der er afgørende.

Lars Engelbrecht Schau: *"Det er absolut ikke uvæsentligt, at det er et relativt billigt tilbud, men det afgørende for kommuner er at vide, hvad vi får for pengene. Du ser her bedre effekt, end du gør på nogen som helst områder – det, synes jeg, er vildt i sig selv."*

Forebyggelse uden kassetænkning kræver politisk og ledelsesmæssig opbakning

Både i Kolding Kommune og Fredericia Kommune oplever de stor interesse for "Vejen til hverdagslivet" fra kolleger i andre kommuner, som også sidder med dialogen i hverdagen med borgere med psykiske vanskeligheder. Men fordi der er tale om tidlig indsats og dermed forebyggelse, kræver indførelsen, at kommunen ikke tænker i enkelte kasser, men i den samlede effekt for den enkelte og besparelser for kommunen, og det er en ledelsesbeslutning.

"I kommuner er det oftest dem, som er tæt på virkeligheden, der vil brænde for at gøre sådan noget her, men hvis det skal lykkes, så skal du have niveauerne af ledelse over dig med. Også det politiske. For med forebyggelse kan du ikke altid måle én til én, hvordan det virker, og hvad du sparer, selvom du ved, det sparer noget. Det her er forebyggelse, der sparer hele kommunen på alle mulige forskellige budgetter. Men det kræver, at der er nogle længere oppe i systemet, der træffer beslutninger om, at vi vil forebyggelse," afslutter Lars Engelbrecht Schau.

Den lokale koordinator fra Peer-Partnerskabet er ofte ude hos de kommunale samarbejdspartnere, hvor både medarbejdere og borgere informeres om "Vejen til hverdagslivet." Selve peer-forløbet holdes i civilsamfundet. Foto af Låsbyhøj, hvor Center for Socialpædagogisk Vejledning i Kolding Kommune er bosiddende.

Om samarbejdet på tværs og peer-gruppeforløbet ”Vejen til hverdagslivet”

Kommunerne København, Rødovre, Kolding og Fredericia har et tæt samarbejde mellem socialområdet og ”Vejen til hverdagslivet,” som Peer-Partnerskabet driver. Dertil er der lokale samarbejder i en række andre kommuner.

”Vejen til hverdagslivet” er målrettet voksne med psykisk mistrivsel, nedsat eller betydelig nedsat psykisk funktionsevne og supplerer de faglige indsatser.

Tilbuddet består af et peer-gruppeforløb på 11 mødegange samt tilbud om peer-to-peer-følgeskab i mindst seks måneder, der ledes af frivillige peers forankret i Peer-Partnerskabet. Alle aktiviteter er manualiserede.

Kommunen varetager information og vejledning til borgerne om mulighederne for at deltage i peer-gruppeforløbet i samarbejde med lokale koordinatore fra Peer-Partnerskabet.

Forløbet har dokumenteret effekt på personlig recovery, funktionsevne og livskvalitet for både voksne med lettere psykisk mistrivsel samt sværere psykiske lidelser. Dertil viser SØM-beregninger samlede kommunale besparelser ved samarbejdet.

Samarbejdet etableres som en social investering, som indledningsvis finansieres af Den Sociale Investeringsfond, og tilbagebetales over en årrække.

”Vejen til hverdagslivet” er udviklet med støtte fra VELUX FONDEN, af Peer-Partnerskabet ved Det Sociale Netværk og SIND i samarbejde med Hovedstadens Forskningsenhed for Recovery samt kommuner i hele landet.

Se mere på www.peerpartnerskabet.dk eller brug QR-koden.

